

אלו הן הגולין פרק שני מכות

יא.

עין משפט נר מצוה

ג א מיי פיע מהל
מט טהס יג סמג
עשן כה טושיע יד סי
רעט ספיק ב
נ ד מיי פיע מהל
מט טהס יג סמג
עשן כה טושיע יד סי
רעט ספיק א
לכ ספיק מט
ג נמי פיע מהל מפילין
הליי טושיע שס ספיק יב
טושיע יד סי רעט
ספיק א:
נח ד מיי פיע מהל רוח
הכסס ט סמג עשין טו:

תורה אור השלם

1. וידבר יי אל יהושע
לאמר: דבר אל בני
ישראל לאמר תנו לכם
את ערי המקלט אשר
דברתי אליכם ביד
משה: יהושע כ ב
2. דבר האיש ארני
הארץ אבנו קשות ויחן
אבנו כמרמלים את
הארץ: בראשית מב ל
3. אז נדברו יריאי יי איש
את רעהו ויקשב יי
ישמע ויקבט ספר זכרון
לפני יריאי יי ולהשבי
מלאכי ג טו
4. ידבר עמים תחתיו
וקלמים תחת ירגליו:
תהלים מד ד
5. ויכתב יהושע את
הדברים האלה בספר
תורת אלהים ויחק אבן
גדולה ויקחמן שם תחת
האלה אשר בקדש יי:
יהושע כד טו
6. ויהיה לך לאות ל
יך ולקברו בן עיניך
למען תזהר תורת יי
בפיך בי ביד ויהיה
הוצאת יי ממצרים:
שמות יג ט
7. והיצילו העדה את
הרצח מיד גאל הדין
והשיבו אתו העדה אל
עיר מקלטו אשר נס
שמה וישב בה עד מות
הבן הגדול אשר משח
אתו בישמן הקדש:
במדבר לה כה
8. כי בעיר מקלטו ישב
עד מות הבן הגדול
ואחרי מות הבן הגדול
ישב הרצח אל ארץ
אחיו: במדבר לה כז
9. ולא תקחו כפר לניס
אל עיר מקלטו לשוב
לשבת בארץ עד מות
הבן הגדול לה לב
10. בצפור לנהד כדרור
לעוף בן קללת חום לם
11. משלי כו ב
ואדחתפל ראה פי
לא נעשה ענהו ויחשב
את החמור ויקם וילך
אל ביתו אל עירו ויצו
אל ביתו ויחק ויקח
ויקבר בקבר אביו:
שמואל ב יז כב
12. ויאמר מה הדבר
אשר דבר אליך אל נא
תכחד מפני בה יעשה
לך אלהים ובה יוסף אם
תכחד מפני דבר מבל
הדבר אשר דבר אליך:
שמואל א ג ג
13. ויהד לו שמואל את
מבל הדברים ולא כחד
בפני ויאמר יי הוא השטוב
בעיני נשתי:
שמואל א ג א
14. ולא הלכו בני
בדרךיו וישו אחריו בצעק
ויקחו שחוד וישו בשפט:
שמואל א ג א

משל זה על אדם שלוקה בשביל סרחון של אחרים: **טוביה חטא ויוגוד מנגיד**. משום שהיא דלמרי' צערצבי פסחים [קיג:]: **טוביה חטא ויוגוד** אהידי ציה צימדי שלא היה עד שני דצבר ונגדי' רב פפא לויגוד א"ל **טוביה חטא ויוגוד** מנגיד ומאלו היתה למשל: **הסם אמרי**. בא"י אומרין

משל זה: **שס נכסי מצגאי גור**. שסס בן חמור לקח את דינה בת יעקב והנהגה שלו ושאר בני העיר שלא נהנו מלו עמנו ונלטערו. מצגאי שס איש מצני העיר: **שכרה דוד שישין**. יקודות של צית המקדש. ובגמרא ירושלמי (סנהדרין פ"י ב"ב) מלינו תימוליוס של צית המקדש והוא יסוד בלשון יוני: **קפא סהומא**. קף המהוס. בגמרת ירושלמי (שס) שמאלא שס חרס שהגדיה קולו ואמר לו הול סטלני מנאל שאני כבוש על המהוס מיום מתן תורה שרעדה כל הארץ ולא שנת דוד לדצריו ונטלו: **מי שרי למתנז סס**. פן ימחקוהו המים ועוזר משום ואצדתא את שסס (דברים יב) ולא מעשוין כן וגו' (שס): **נשא אחיתופל כו**. יש ממה דצבר שהרי לא קנה דוד את הגורן המרונה הידום על מעשה דהספה שהיתה לאחר מיתום אחיתופל ג' שנים ולפי דצריס הללו צריכין לנו לומר שאע"פ שלא קנה הגורן יודע היה מנעוריו מיום [שנמשח] וישבו הוא ושמולא צנויט הרמה ובדקו בספר יהושע ומאלו מקוס לצימ המקדש כדלדרשינן ליה צוזכיס בצאוהו מקומן (דף מד:): **ופשר הסיודים כדשמו:** ימחה **על המיס**. דכתיב צקוטו (במדבר ה) ומחה אל מי המריס והרצה הזכות צפרשה ולא"ה כתיב ומחה כו'. וקללל או צנוס היתה שלא היה מקללו אלא אם אינו אומר: **אפי' על סנאי**. ולא נתקיס המנאי אעפ"כ היא צאה דא קללה על הנאי אהא אהא תכחד מנמי ולא נתקיס שלא כחד ואעפ"כ נתקיימה הקללה דכתיב ולא הלכו בניו דצרכיו וגו' וכו קללה קללו עלי כה יעשה לך כמו שנעשה לי שאין צני מהוגינין: ומטמאי

בלשון עזה דכתיב וידבר ה' אל יהושע לאמר דבר אל בני ישראל לאמר תנו לכם את ערי המקלט אשר דברתי אליכם וגו' מפני שהן של תורה למימרא דכל דיבור לשון קשה אין כדכתיב ²דבר האיש אדוני הארץ אתנו קשות והתנאי ³נדברו אין נדברו אלא לשון נחת וכן הוא אומר ⁴ידבר עמים תחתינו דבר לחוד ויבר לחוד: (סימנ"ו) רבנ"ן מהמנאי (וספר"י) פליגי בה רבי יהודה ורבנן חד אומר מפני ששיהם וחד אומר מפני שהן של תורה ויכתוב יהושע את הדברים האלה בספר תורת אלהים פליגי בה ר' יהודה ור' נחמיה חד אומר שמנה פסוקים וחד אומר ערי מקלט בשלמא למ"ד ח' פסוקים היינו דכתיב בספר תורת אלהים אלא למ"ד ערי מקלט מאי בספר תורת אלהים ה"ק ויכתוב יהושע בספרו את הדברים האלה הכתובים בספר תורת אלהים ספר שתפרו בפשתן פליגי בה ר' יהודה ור"מ חד אומר כשר וחד אומר פסול למ"ד פסול דכתיב למען תהיה תורת ה' בפך ויאיתקש כל התורה כולה לתפילין מה תפילין הלכה למוש המסיני לתופרן בגידין אף כל לתופרן בגידין ואידך כי איתקש למותר בפך להלכותיו לא איתקש אמר רב חיונן להו לתפילין דבי חביבי דתפירי בכיתנא ולית הלכתא כוותיה: **בתנ"י** אחד משוח בשמן המשחה ואחד המרובה בבגדים ואחד שעבר ממשחו ואתו ⁶מתוירן את הרוצח ⁷רבי יהודה אומר אף משוח מלחמה מחויר את הרוצח לפיכך אימותיהו של כהנים את הפקות להן מזהו וכסות כדי שלא יתפללו על בנייהם שימותו: **גב' מנא הני מילי אומר רב כהנא דאמר קרא** ⁷וישב בה עד מות הכהן הגדול וכתוב ⁸כי בעיר מקלטו ישב עד מות הכהן הגדול וכתוב ⁹ואחרי מות הכהן הגדול ישוב הרוצח: **משוח מלחמה** כהן המשוח לומר במלחמה כרכי המלחמה אל יך לבצכם ולא הענין (דברים ט) **גב' וישב בה עד מות הכהן הגדול**. הא חד כי בעיר מקלטו ישב עד מות הכהן הגדול מה תרי ואחרי מות הכהן הגדול ישוב הרוצח הא לתלם: **שהי לן לבקש רחמים על דורן**. הלכך לאו קללת חסס היא: **הכל אמרי**. בצבל אומרין

בלשון עזה דכתיב וידבר ה' אל יהושע לאמר דבר אל בני ישראל לאמר תנו לכם את ערי המקלט אשר דברתי אליכם וגו' מפני שהן של תורה למימרא דכל דיבור לשון קשה אין כדכתיב ²דבר האיש אדוני הארץ אתנו קשות והתנאי ³נדברו אין נדברו אלא לשון נחת וכן הוא אומר ⁴ידבר עמים תחתינו דבר לחוד ויבר לחוד: (סימנ"ו) רבנ"ן מהמנאי (וספר"י) פליגי בה רבי יהודה ורבנן חד אומר מפני ששיהם וחד אומר מפני שהן של תורה ויכתוב יהושע את הדברים האלה בספר תורת אלהים פליגי בה ר' יהודה ור' נחמיה חד אומר שמנה פסוקים וחד אומר ערי מקלט בשלמא למ"ד ח' פסוקים היינו דכתיב בספר תורת אלהים אלא למ"ד ערי מקלט מאי בספר תורת אלהים ה"ק ויכתוב יהושע בספרו את הדברים האלה הכתובים בספר תורת אלהים ספר שתפרו בפשתן פליגי בה ר' יהודה ור"מ חד אומר כשר וחד אומר פסול למ"ד פסול דכתיב למען תהיה תורת ה' בפך ויאיתקש כל התורה כולה לתפילין מה תפילין הלכה למוש המסיני לתופרן בגידין אף כל לתופרן בגידין ואידך כי איתקש למותר בפך להלכותיו לא איתקש אמר רב חיונן להו לתפילין דבי חביבי דתפירי בכיתנא ולית הלכתא כוותיה: **בתנ"י** אחד משוח בשמן המשחה ואחד המרובה בבגדים ואחד שעבר ממשחו ואתו ⁶מתוירן את הרוצח ⁷רבי יהודה אומר אף משוח מלחמה מחויר את הרוצח לפיכך אימותיהו של כהנים את הפקות להן מזהו וכסות כדי שלא יתפללו על בנייהם שימותו: **גב' מנא הני מילי אומר רב כהנא דאמר קרא** ⁷וישב בה עד מות הכהן הגדול וכתוב ⁸כי בעיר מקלטו ישב עד מות הכהן הגדול וכתוב ⁹ואחרי מות הכהן הגדול ישוב הרוצח: **משוח מלחמה** כהן המשוח לומר במלחמה כרכי המלחמה אל יך לבצכם ולא הענין (דברים ט) **גב' וישב בה עד מות הכהן הגדול**. הא חד כי בעיר מקלטו ישב עד מות הכהן הגדול מה תרי ואחרי מות הכהן הגדול ישוב הרוצח הא לתלם: **שהי לן לבקש רחמים על דורן**. הלכך לאו קללת חסס היא: **הכל אמרי**. בצבל אומרין

מותר הכהן הגדול וכתוב ⁹ואחרי מות הכהן הגדול ישוב הרוצח: **משוח מלחמה** כהן המשוח לומר במלחמה כרכי המלחמה אל יך לבצכם ולא הענין (דברים ט) **גב' וישב בה עד מות הכהן הגדול**. הא חד כי בעיר מקלטו ישב עד מות הכהן הגדול מה תרי ואחרי מות הכהן הגדול ישוב הרוצח הא לתלם: **שהי לן לבקש רחמים על דורן**. הלכך לאו קללת חסס היא: **הכל אמרי**. בצבל אומרין

מותר הכהן הגדול וכתוב ⁹ואחרי מות הכהן הגדול ישוב הרוצח: **משוח מלחמה** כהן המשוח לומר במלחמה כרכי המלחמה אל יך לבצכם ולא הענין (דברים ט) **גב' וישב בה עד מות הכהן הגדול**. הא חד כי בעיר מקלטו ישב עד מות הכהן הגדול מה תרי ואחרי מות הכהן הגדול ישוב הרוצח הא לתלם: **שהי לן לבקש רחמים על דורן**. הלכך לאו קללת חסס היא: **הכל אמרי**. בצבל אומרין

א) שנת סג. ב) קודשין לה. ג) [שנת חז: קח]. ד) ס"א לטפרי. ה) ירושל' ז) [ס"א לטפרי]. ו) [ס"א לטפרי]. ח) [ס"א לטפרי]. ט) [ס"א לטפרי]. י) [ס"א לטפרי]. יא) [ס"א לטפרי]. יב) [ס"א לטפרי]. יג) [ס"א לטפרי]. יד) [ס"א לטפרי]. יו) [ס"א לטפרי]. יז) [ס"א לטפרי]. יח) [ס"א לטפרי]. יט) [ס"א לטפרי]. כ) [ס"א לטפרי]. כא) [ס"א לטפרי]. כב) [ס"א לטפרי]. כג) [ס"א לטפרי]. כד) [ס"א לטפרי]. כה) [ס"א לטפרי]. כו) [ס"א לטפרי]. כז) [ס"א לטפרי]. כח) [ס"א לטפרי]. כט) [ס"א לטפרי]. לד) [ס"א לטפרי]. לו) [ס"א לטפרי]. לז) [ס"א לטפרי]. לט) [ס"א לטפרי].

גליון הש"ס

נב' ר"י ור' נחמיה חד אמר. ע"י צ"ב טו ע"א: שם שם שתינו בשפטן. עיין מגילת דף ח ע"ב ודף יט ע"ב:

מוסף רש"י

ידבר עמים. יספיל, ולכ שפלת נחמ. (שבת טז.) שבשעה שברח דוד שיתין. ולא שיתין שמשפט ימי בצלחת נכדוא (ע"י סוכה מט.) וזו סוכה ליה שמה ממלוא עפר אז יבנות וילך לכונן (סוכה ג.) קפא תהומא. קף התהוס למעלה ויהא ויף הכול (מ"ב ו) מתחממן וקפא פורלל (שם.) מהו לכתוב שם כ"ו. דוד לו היה מורה הלכנו צפני כזו היתה הכהן והוא היה שם (שם.) אחספס מפני שהסכס סולל ויורד ופני קף כדי שירד ויעת על הנה. וצולמת דספא שמואל מפורס שמאלו דוד על פני נקב התהוס והמכוס ימי שהיה שם משעה ימי בראשית (שם ג.) לעשות שלום בין איש לאשתו. לצדוק את הטובה אם טהרה היא היא שגס ציטה (שם.) שמי שנכתב בקדושה. שמי מגילה ימ' ה' ואתן וגו' דכתיב (במדבר ה) וכתב את האלות האלה וגו' (שם.)

רבינו חננאל

בלשון עז שנאמר וידבר ה' אל יהושע לאמר דבר אל בני ישראל לאמר תנו לכם את ערי המקלט אשר דברתי אליכם וגו' מפני שהן של תורה למימרא דכל דיבור לשון קשה והוה שנאמר דבר האיש אדוני הארץ אתנו קשות וגו' אינו והתניא אז נדברו ואתן נדברו אלא לשון נחת שנאמר ידבר עמים תחתינו. ושנינו ידבר לחוד ידבר לחוד. כלומר דבר קשה ידבר ניותות: מאי בספר תורת אלהים. הכי קאמר ויכתוב יהושע את הדברים האלה בספר התוכבים בספר תורת אלהים: ספר שתינו בפשתן רבי יהודה ור' מאיר חד אמר פסול שנאמר למען תהיה תורת ה' בפך ויאיתקש כל התורה כולה לתפילין מה תפילין הלכה למשה מסיני לתופרן בגידין אף כל לתופרן בגידין ואידך כי איתקש למותר בפך להלכותיו לא איתקש אמר רב חיונן להו לתפילין דבי חביבי דתפירי בכיתנא ולית הלכתא כוותיה: אחד משוח בשמן המשחה ואחד המרובה בבגדים ואחד שעבר ממשחו ואתו ⁶מתוירן את הרוצח ⁷רבי יהודה אומר אף משוח מלחמה מחויר את הרוצח לפיכך אימותיהו של כהנים את הפקות להן מזהו וכסות כדי שלא יתפללו על בנייהם שימותו: **גב' מנא הני מילי אומר רב כהנא דאמר קרא** ⁷וישב בה עד מות הכהן הגדול וכתוב ⁸כי בעיר מקלטו ישב עד מות הכהן הגדול וכתוב ⁹ואחרי מות הכהן הגדול ישוב הרוצח: **משוח מלחמה** כהן המשוח לומר במלחמה כרכי המלחמה אל יך לבצכם ולא הענין (דברים ט) **גב' וישב בה עד מות הכהן הגדול**. הא חד כי בעיר מקלטו ישב עד מות הכהן הגדול מה תרי ואחרי מות הכהן הגדול ישוב הרוצח הא לתלם: **שהי לן לבקש רחמים על דורן**. הלכך לאו קללת חסס היא: **הכל אמרי**. בצבל אומרין